

Utbildning som handleder för examensutbildning

Utbildning som handleder för examensutbildning

Namn på grunderna	Utbildning som handleder för examensutbildning
Föreskriftens diarienummer	OPH-1488-2021
Ändringsföreskrifter	
Föreskrifter som ersätts	56/011/2015 OPH-2658-2017 105/011/2014
Utbildningar	Utbildning som handleder för examensutbildning (999908)
Träder i kraft	01.08.2022
Pdf skapad	21.06.2023

Innehåll

1. Utbildning som handleder för examensutbildning.	1
1.1. Utbildningens mål.	1
1.2. Utbildningens målgrupp.	1
1.3. Utbildningens värdegrund.	2
1.4. Uppbyggnaden av utbildningen.	2
2. Ordnande av utbildning.	4
2.1.Handledning av en studerande.	4
2.2. Personlig studieplan.	5
2.3. Särskilt stöd.	6
2.4. Studerandevård.	6
2.5. Utbildningsanordnarens plan för genomförandet av utbildningen.	7
3. Respons på utvecklingen av kunnandet och bedömning av kunnandet.	9
3.1. Respons på utvecklingen av kunnandet.	9
3.2. Bedömning av den studerandes kunnande.	9
3.3. Betyg och intyg.	9
4. Övriga bestämmelser som berör de studerande och ordnandet av utbildningen.	12
4.1. Den studerandes skyldigheter.	12
4.2. Tillämpning av lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen och lagen om yrkesutbildning.	12
5. Utbildningsdelarnas mål och centrala innehåll.	13
5.1. Mångsidig kompetens.	13
5.1.1. Förmåga att lära sig lära.	14
5.1.2. Multilitteracitet.	14
5.1.3. Digital kompetens.	15
5.1.4. Kommunikativ kompetens.	15
5.1.5. Kompetens som berör välbefinnande.	15
5.1.6. Miljökompetens.	15
5.1.7. Samhällskompetens.	15
5.1.8. Kulturell kompetens.	15
5.2. Studiefärdigheter och karriärplaneringsfärdigheter, 2 - 10 v..	16
5.3. Stärkande av grundläggande färdigheter, 0 - 30 v..	17
5.4. Studier inom yrkesutbildning och studier som förbereder för dem, 0 - 30 v..	18
5.5. Studier inom gymnasieutbildning och studier som förbereder för dem, 0 - 30 v..	19

5.6. Vardagskompetens och delaktighet i samhället, 0 - 20 v..	20
5.7. Arbetslivsfärdigheter och lärande i arbetslivet, 0 - 20 v..	21
5.8. Valbara utbildningsdelar, 0 - 10 v..	22

1. Utbildning som handleder för examensutbildning

Utbildning som handleder för examensutbildning är avsedd för läropliktiga och för andra som saknar en examen på andra stadiet och som har behov av handledande utbildning. Den handledande utbildningen i övergångsskedet för samman påbyggnadsundervisningen i grundläggande utbildningen, utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning samt utbildningen som handleder för yrkesutbildning. Målet för den handledande utbildningen är att ge den studerande färdigheter att studera inom utbildning som leder till en examen.

Utbildningsstyrelsen fastställer utbildningsdelarna ([kapitel 1.4](#)) och deras mål, centrala innehåll och bedömning ([kapitel 5](#)) samt uppgifter som ska antecknas i den personliga studieplanen ([kapitel 2.2](#)) och betygsanteckningar ([kapitel 3.3](#), 16 §). I utbildningsgrunderna beskrivs utöver dessa även utbildningens värdegrund samt hur studiehandledningen, stödet för lärandet och bedömningen ska genomföras. Utbildningsanordnaren ska utifrån dessa grunder utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen. Närmare anvisningar för planens innehåll anges i [kapitel 2.5](#).

1.1. Utbildningens mål

Målen för utbildning som handleder för examensutbildning är att

- ge den studerande färdigheter att söka till gymnasieutbildning eller yrkesinriktad examensutbildning,
- förtydliga den studerandes planer som gäller fortsatta studier och hens önskemål och målsättningar som berör arbetslivet,
- stärka den studerandes förutsättningar att avlägga gymnasieutbildningens lärokurs och studentexamen efter den eller att avlägga yrkesinriktad examen.

Utbildningens mål är också att stödja den studerande i valet av fortsatta studier och karriär. Målet är att den studerande under utbildningens gång ska identifiera sina egna styrkor och intresseområden samt planera olika alternativ både för studier på andra stadiet och för arbetslivet.

Målet för utbildningen är att stärka den studerandes kunskaper i undervisningsspråket och hens textkompetens inom olika ämnesområden samt de digitala färdigheterna så att den studerande har tillräckliga förutsättningar för att studera inom utbildning på andra stadiet. Utbildningens syfte är att stärka den studerandes intresse och motivation för livslångt lärande.

1.2. Utbildningens målgrupp

Utbildning som handleder för examensutbildning är avsedd för följande målgrupper:

- läropliktiga och andra som saknar examen på andra stadiet och som har behov av handledande utbildning,
- studerande som har något annat modersmål än svenska, finska eller samiska,
- studerande som har avlagt grundläggande utbildning eller en motsvarande utbildning på något annat språk än svenska, finska eller samiska.

Personerna som deltar i utbildningen ska ha ett avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen eller ett betyg från en tidigare utbildning som motsvarar den grundläggande utbildningen. En utbildningsanordnare kan av grundad anledning även anta en studerande som inte har ett avgångsbetyg, om utbildningsanordnaren anser att den sökande annars har tillräckliga förutsättningar att klara studierna (1215/2020, 8 §).

Till utbildning som handleder för examensutbildning kan antas sökande som inte har avlagt en examen eller genomfört handledande eller förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen. En sökande som har avlagt en examen på andra stadiet eller en tidigare

handledande eller förberedande examen kan dock antas till utbildningen, om det av särskilda skäl är motiverat för att personen ska förvärva färdigheter för fortsatta studier. Likaså kan en läropliktig som redan har avlagt en handledande eller förberedande utbildning antas till utbildning som handleder för examensutbildning, om hen inte har en lämplig studieplats inom en utbildning som leder till examen (1215/2020, 8 §). I en sådan situation ska den studerandes personliga studieplan göras upp så att studierna som ingår i planen kompletterar innehållen i de tidigare utbildningsdelarna som den studerande avlagt.

De studerande ska ha sådana kunskaper i undervisningsspråket att de har nytta av studierna i den handledande utbildningen och att de har möjlighet att under den handledande utbildningens gång uppnå sådana färdigheter som behövs för studier på andra stadiet. Utbildningsanordnaren bedömer om och när det är ändamålsenligt för den studerande att avlägga utbildningen.

Sådan utbildning som handleder för examensutbildning som ordnas med krävande särskilt stöd kan ordnas av yrkesläroanstalter som har rätt att ordna krävande särskilt stöd (1215/2020, 3 §).

1.3. Utbildningens värdegrund

Värdegrunden för utbildning som handleder för examensutbildning ska bygga på demokrati, likabehandling, jämlikhet och en hållbar livsstil. Undervisningen ska grunda sig på respekt för livet och de mänskliga rättigheterna. I undervisningen ska man utgå från att den studerande är en unik individ som har rätt till undervisning av hög kvalitet och respektfull kommunikation. Den studerandes individuella studieväg ska utgå från den studerande och grunda sig på hens styrkor och personliga mål.

I utbildning som handleder för examensutbildning ska den studerande växa till att ta ansvar för sina studier, sina beslut och sitt eget liv samt bli förtrogen med demokratisk verksamhet och delaktighet. Delaktighet, engagemang och samhörighet samt stärkande av de emotionella och sociala färdigheterna ska betonas i all verksamhet. Varje studerande ska bidra med sin egen insats till respektive studiegrupp och de studerande ska uppmuntras till att lära sig tillsammans och av varandra. På det här sättet strävar man efter att främja den studerandes välbefinnande och delaktighet.

I utbildningen ska man sträva efter att skapa lärmiljöer där studerande med olika bakgrund har möjlighet att känna igen och reflektera över gemensamma värderingar och principer för ett gott liv samt lära sig samarbeta. I utbildningen ska den studerande även uppmuntras att reflektera över sina egna värderingar och skillnaderna i olika verksamhetsmiljöer och -kulturer.

Grunderna för utbildning som handleder för examensutbildning har utarbetats utgående från värdegrunden som beskrivs ovan.

1.4. Uppbyggnaden av utbildningen

Utbildningen ska omfatta 38 veckor och den ska avläggas på högst ett år (1215/2020, 11 §). Utbildningen ska ordnas så att den studerande kan söka till examensinriktad utbildning under den handledande utbildningen, om hen har uppnått tillräckliga färdigheter för att övergå till examensinriktad utbildning. Den studerande deltar i handledande utbildning i enlighet med sina egna mål och behov av kunskaper. Den studerande kan delta i den handledande utbildningen en kortare tidsperiod än 38 veckor.

Den studerandes studier består av den gemensamma utbildningsdelen Studiefärdigheter och karriärplaneringsfärdigheter samt av valbara utbildningsdelar.

Utbildningsdel som är gemensam för alla:

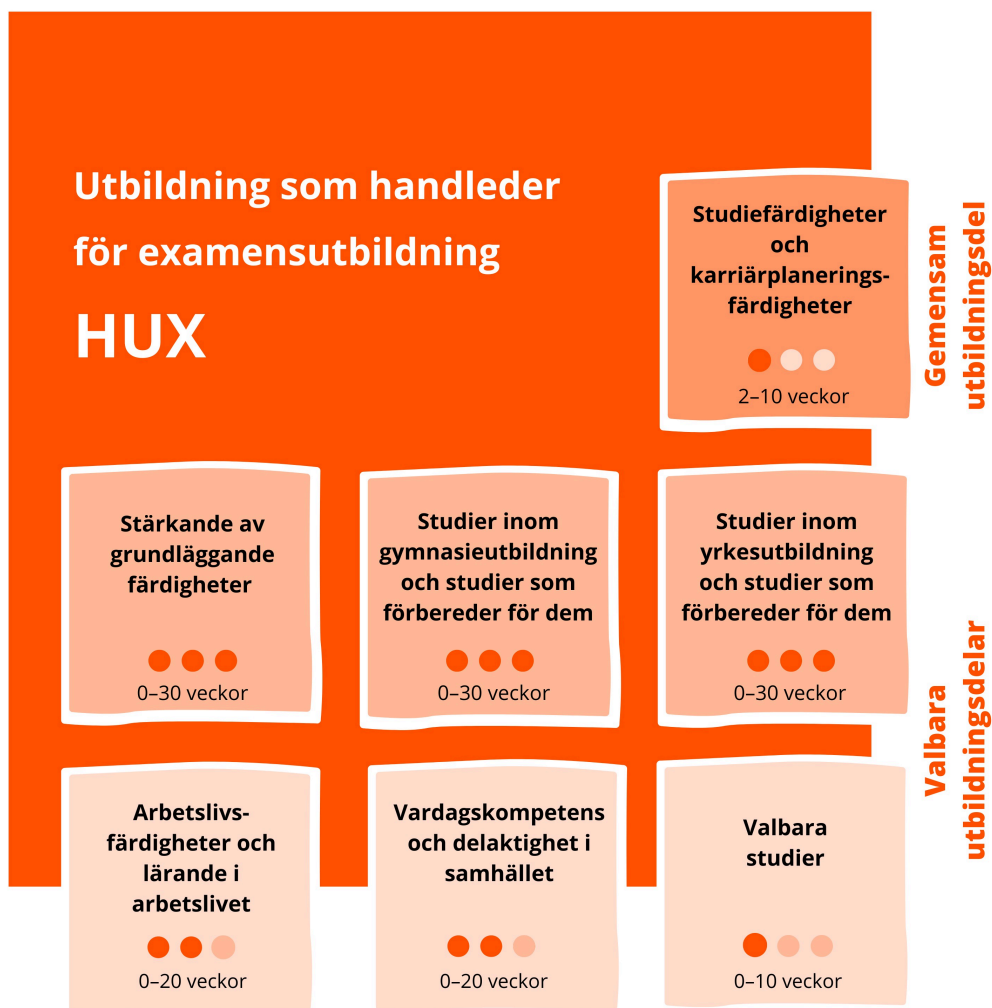
- Studiefärdigheter och karriärplaneringsfärdigheter (2–10 veckor)

Valbara utbildningsdelar:

- Stärkande av grundläggande färdigheter (0–30 veckor)

- Studier inom yrkesutbildning och studier som förbereder för dem (0–30 veckor)
- Studier inom gymnasieutbildning och studier som förbereder för dem (0–30 veckor)
- Vardagskompetens och delaktighet i samhället (0–20 veckor)
- Arbetslivsfärdigheter och lärande i arbetslivet (0–20 veckor)
- Valbara studier (0–10 veckor)

Omfattningen på utbildningsdelarna varierar i antal veckor, inom vilka utbildning kan avläggas utgående från den studerandes behov. Målen för utbildningsdelarna har till sin omfattning definierats utgående från den största möjliga omfattningen som respektive del kan ha. Utbildningsanordnaren kan göra upp mindre helheter utifrån målen för respektive utbildningsdel.

Uppbyggnad av utbildning som handleder för examensutbildning

2. Ordnande av utbildning

Utbildningsanordnaren ansvarar för att en studerande som avlägger utbildning som handleder för examensutbildning har möjlighet till individuella val (1215/2020, 13 §). Utbildningsanordnaren ska vid genomförandet av utbildningen samarbeta med andra utbildningsanordnare, med aktörer inom ungdomsarbete och med arbets- och näringslivet. Utbildningsanordnaren ska komplettera utbildningen som ordnas genom att skaffa behövliga utbildningsdelar av sådana aktörer som ordnar dem (1215/2020, 7 §).

Den studerande har rätt att få undervisning och handledning i olika lärmiljöer till en omfattning av i genomsnitt 22 timmar per vecka (1215/2020, 19 §).

Utbildningen ska ordnas så att den studerande kan söka till examensinriktad utbildning under den handledande utbildningen, om hen har uppnått tillräckliga färdigheter för att övergå till examensinriktad utbildning (1215/2020, 13 §).

2.1. Handledning av en studerande

En studerande har rätt att få personlig och annan behövlig studiehandledning som anknyter till genomförandet av utbildning och ansökan till fortsatta studier (1215/2020, 19 §). Utbildningsanordnaren ska i planen för genomförandet av utbildningen noggrannare beskriva hur handledningen genomförs. Individuell handledning och grupphandledning är en central del av den handledande utbildningen. Den utbildningsanordnare hos vilken den studerande är inskriven ansvarar för att ordna studiehandledningen.

Den studerande har utöver studiehandledning även rätt att få handledning av alla som hör till undervisnings- och handledningspersonalen. Då en studerande deltar i en utbildning som ordnas av en annan utbildningsanordnare, ska hen få handledning som gäller studierna av utbildningsanordnaren i fråga.

Handledningen stöder den studerande i att

- kartlägga sina intresseområden och identifiera sina styrkor
- bedöma kunnande som hen tidigare förvärvat
- planera innehållet i sina studier
- följa upp hur hen framskrider i sina studier
- utvärdera sitt eget lärande
- göra ändamålsenliga val som berör hens framtid
- söka information om utbildning på andra stadiet och om olika karriärval samt
- söka till fortsatta studier.

Med handledningen ska man stödja den studerande i alla skeden av studierna. Handledningen stöder den studerandes lärande och välbefinnande, ger redskap för att utveckla självkänedom och självstyrningen samt uppmuntrar till ett aktivt medborgarskap. Handledningen ska differentieras så att man för varje studerande tar hänsyn till den studerandes individuella förutsättningar, behov, mål, fritidsintressen, intresseområden, kompetensområden samt faktorer som inverkar på livssituationen.

De studerandes samhörighet, delaktighet, engagemang och deras tillit till sitt eget kunnande ska utvecklas och upprätthållas under hela utbildningen som handleder för examensutbildning. Med hjälp av handledningen ska man främja jämlikheten och likabehandlingen i utbildningen samt stödja delaktigheten.

Handledningen kan ordnas som undervisning i form av en studieperiod, som personlig handledning och som handledning i mindre grupper samt som en kombination av dessa. Handledningen ska genomföras i yrkesövergripande samarbete, eftersom handledning ska ges av både studiehandledaren och av den övriga personalen vid läroanstalten. I samband med eventuellt lärande i arbetslivet eller i någon annan lärmiljö ska även medlemmarna i arbetsgemenskapen delta i handledningen. Den studerande ska informeras om vilken roll olika

aktörer har i den helhet som handledningen utgör samt i vilka frågor och på vilka sätt den studerande kan få stöd av dem.

Planer som gjorts upp i samband med handledningen ska dokumenteras i den studerandes personliga studieplan.

Utbildningsanordnaren har handlednings- och tillsynsansvar när det gäller läropliktiga studerande som avslutar den handledande utbildningen. Utbildningsanordnaren ska se till att en läropliktig studerande söker till en utbildning som leder till examen innan hen avslutar den handledande utbildningen. Utbildningsanordnaren ska följa upp att den studerande söker till sådan utbildning som förutsätts enligt läropliktslagen samt att hen får en studieplats och påbörjar sina studier. (1214/2020, 10 §)

Handlednings- och tillsynsansvaret gäller också i sådana situationer där den läropliktiga ämnar avbryta den handledande utbildningen. Utbildningsanordnaren har i uppgift att se till att den läropliktiga får tillräckligt med studiehandledning för att kunna uppfylla sin skyldighet att söka till fortsatta studier, så att fullgörandet av läroplikten kan fortsätta utan avbrott. Den studerande ska vid behov hänvisas till andra tjänster. Utbildningsanordnaren har skyldighet att meddela den läropliktigas boendekommun om fullgörandet av läroplikten avbryts (1214/2020, 13 §).

2.2. Personlig studieplan

En av utbildningsanordnaren utsedd lärare eller studiehandledare ska tillsammans med den studerande utarbeta en personlig studieplan för den studerande. Planen ska uppdateras under studiernas gång. Vårdnadshavaren eller en annan laglig företrädare för en minderårig studerande ska ha möjlighet att delta då planen utarbetas och uppdateras. (1215/2020, 14 §) När den personliga studieplanen utarbetas ska man vid behov samarbeta yrkesövergripande med studerandevården och den studerandes övriga nätverk.

Då utbildningsanordnaren är en anordnare av yrkesutbildning, ska den personliga studieplanen utarbetas i enlighet med den personliga utvecklingsplanen för kunnande (PUK) inom yrkesutbildningen (1215/2020, 14 §).

Om utbildningen ordnas av en anordnare av grundläggande utbildning eller gymnasieutbildning, ska den personliga studieplanen göras upp i enlighet med lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020, 14 § och 22 §).

I den personliga studieplanen antecknas den studerandes:

- mål för den handledande utbildningen
- tidigare utbildning och övriga kunnande
- färdigheter i studiespråket och övriga språkkunskaper samt studiefärdigheter
- utbildningsdelar som avläggs samt deras omfattning och mål
- behov av handledning och stöd samt hur dessa genomförs (1215/2020, 22 §)
- plan för fortsatta studier och karriärplan.

Den studerande kan i sin studieplan betona antingen gymnasieutbildning eller yrkesutbildning genom att välja studier från utbildningsformen i fråga. Under utbildningen har den studerande även möjlighet att stärka de färdigheter som hen utvecklat i den grundläggande utbildningen. Den centrala principen är ändå att den studerande ska rikta in sig på andra stadiet och att hen utifrån sina färdigheter och med hjälp av handledning och stöd avlägger studier på andra stadiet.

Den personliga studieplanen styr uppbyggnaden av studierna och den studerandes framsteg samt bidrar till att studierna blir mer systematiska. När studieplanen utarbetas ska man utgå från den studerandes styrkor, behov och mål samt från det kunnande hen har då utbildningen som handleder för examensutbildning inleds. Den studerandes livssituation och tidigare erfarenheter av lärande ska tas i beaktande då planen görs upp. Man ska fästa särskild uppmärksamhet vid att utreda den studerandes utgångsläge. Tidigare förvärvat kunnande, den studerandes kunskaper i undervisningsspråket samt hens studiefärdigheter och eventuella behov av stöd ska kartläggas så noggrant som möjligt och tas i beaktande då studierna planeras.

I lagstiftningen för den handledande utbildningen finns inga bestämmelser som gäller identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande. Den studerandes studieplan ska byggas upp utgående från den studerandes tidigare förvärvade kunnande och hens mål, och den studerande avlägger endast de utbildningsdelar som är nödvändiga för att hen ska uppnå sina personliga mål.

2.3. Särskilt stöd

En studerande inom utbildning som handleder för examensutbildning har rätt till särskilt stöd om hen på grund av inlärningssvårigheter, en funktionsnedsättning, sjukdom eller av någon annan orsak behöver långvarigt eller regelbundet särskilt stöd i sitt lärande och sina studier för att uppnå målen som ställts upp i grunderna för utbildningen. Med särskilt stöd avses systematiskt pedagogiskt stöd som grundar sig på den studerandes mål och färdigheter, samt särskilda arrangemang för undervisningen och studierna. Målet för det särskilda stödet är att den studerande ska uppnå det kunnande som definierats i grunderna för utbildningen (1215/2020, 21 §).

Utbildningsanordnaren ska bedöma en studerandes behov av särskilt stöd när den studerande inleder sina studier och under studiernas gång om behov av stöd uppstår. Om det för en studerande som övergår från grundläggande utbildning har fattats ett beslut om särskilt stöd i den grundläggande utbildningen enligt 17 § i lagen om grundläggande utbildning, ska utbildningsanordnaren utreda och bedöma den studerandes behov av särskilt stöd utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats under den grundläggande utbildningen (1215/2020, 22 §).

I enlighet med 23 § i läropliktslagen ska utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna den nya utbildningsanordnaren de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av den läropliktigas utbildning. I fråga om andra än läropliktiga fås uppgifterna direkt av den studerande.

Beslut om särskilt stöd för en studerande fattas av utbildningsanordnaren. Den studerande och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för en minderårig studerande ska höras innan beslut fattas (1215/2020, 22 §).

Utbildningsanordnaren ska i den studerandes personliga studieplan (inom yrkesutbildning i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet) föra in uppgifter om innehållet i det särskilda stöd som erbjuds den studerande.

I utbildning som handleder för examensutbildning kan den studerande avlägga studier inom gymnasieutbildning eller yrkesutbildning. När en studerande avlägger studier som hör till gymnasiets lärokurs har hen rätt till sådant stöd för lärandet som föreskrivs i 28 § i gymnasielagen. När en studerande avlägger examensdelar från en yrkesinriktad examen, har hen rätt till särskilt stöd enligt 64 § i lagen om yrkesutbildning. På en studerandes rätt till krävande särskilt stöd tillämpas bestämmelserna i lagen om yrkesutbildning. Utbildning som ordnas med krävande särskilt stöd ges vid yrkesläroanstalter som har tillstånd att ordna utbildning med krävande särskilt stöd. (1215/2020, 21 §)

Studierna för studerande som har behov av särskilt eller krävande särskilt stöd kan vid behov omfatta yrkesövergripande samarbete som främjar den studerandes studieförmåga. Tyngdpunkten ska ligga på åtgärder som stärker den studerandes välbefinnande och individuella förutsättningar till lärande och möjligheter att delta. Man ska utgå från den studerandes förutsättningar att lära sig samt hens behov och förväntningar, funktionsförmåga och resurser.

2.4. Studerandevård

Med studerandevård avses främjande och upprätthållande av den studerandes studieframgång, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande samt understödande verksamheter inom skol- och läroanstaltsgemenskapen (lag om elev- och studerandevård 1287/2013 3 §). Den studerande har rätt till sådan avgiftsfri studerandevård som förutsätts för att delta i undervisningen eller utbildningen, med undantag för sjukvårdstjänster för studerande över 18 år (lag om elev-

och studerandevård 1287/2013 9 §). Vid ordnandet och genomförandet av studerandevården gäller samma principer som inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen eller yrkesutbildningen.

Utbildningsanordnaren ska göra upp en studerandevårdsplan för genomförandet av studerandevården som helhet (lag om elev- och studerandevård 1287/2013 13 §, ändrad genom lag 377/2022). Utbildningsanordnarens studerandevårdsplan ersätter den lokala läroplanen för studerandevårdens del. I utbildningen som handleder för examensutbildning ska man iakttä utbildningsanordnarens studerandevårdsplan.

Studerandevården ska genomföras som både gemensam och individuell studerandevård. Den gemensamma studerandevården ska vara en del av skolans och läroanstaltens verksamhetskultur och vara det primära sättet att genomföra studerandevård. Den gemensamma studerandevården ska vara förebyggande och dess syfte är att främja de studerandes lärande och välbefinnande samt stärka deras samverkan och delaktighet. Syftet med den gemensamma studerandevården är också att främja en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. Den gemensamma studerandevården är en gemensam uppgift för alla yrkesverksamma i skolan eller vid läroanstalten. (Lag om elev- och studerandevård 1287/2013 4 §)

Till den individuella studerandevården hör studerandevårdens tjänster, det vill säga skol- och studerandehälsovårdens tjänster samt kurators- och psykologtjänster och stödet som erbjuds av en sektorsövergripande expertgrupp (lag om elev- och studerandevård 287/2013 5 §). Den individuella studerandevården bygger på den studerandes samtycke (Kulturutskottets betänkande 14/2013). Studerandevårdstjänsterna ska i första hand ordnas som närservice, som utbildningsanordnaren ska erbjuda ändamålsenliga lokaler för (hälso- och sjukvårdslag 378/2022, 15 a § och lag om elev- och studerandevård 1287/2013 9 §). Studerandehälsovårdstjänsterna kan även anordnas centraliserat vid studerandehälsovårdens verksamhetsställe. Även i detta fall ska tjänsterna vara lättillgängliga för de studerande. (Hälso- och sjukvårdslag 378/2022 15 § och lag om elev- och studerandevård 1287/2013 9 §).

2.5. Utbildningsanordnarens plan för genomförandet av utbildningen

Utbildningsanordnaren ska planera genomförandet av utbildningen med beaktande av de studerandes mål och förutsättningar samt samarbetet mellan olika utbildningsanordnare. Det är viktigt att utbildningsanordnaren tar hänsyn både till de studerandes specialbehov och till deras faktiska möjligheter att höja vitsord från den grundläggande utbildningen, avlägga gymnasiestudier och delar av yrkesinriktade examina eller mindre helheter av dem.

Utbildningsanordnaren ska i enlighet med 12 § i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen. I planen ska man beskriva:

1. utbildningsdelarna som utbildningsanordnaren erbjuder, deras mål, centrala innehåll och bedömning samt hur målen för mångsidig kompetens genomförs i respektive utbildningsdel
2. utbildningsdelar som skaffas av andra utbildningsanordnare
3. hur den studerande kan höja vitsord från den grundläggande utbildningen genom en särskild examen
4. hur den studerande kan avlägga gymnasiestudier och examensdelar inom yrkesinriktade grundexamina och delar av delområden av dem.
5. ordnandet av studiehandledning
 - 5.1 strukturer, aktörer och verksamhetssätt
 - 5.2 samarbete, ansvars- och arbetsfördelning
 - 5.3 verksamhetssätt och ansvarsfördelning i handledningen för fortsatta studier
6. ordnandet av särskilt stöd

6.1 strukturer, aktörer och verksamhetssätt

6.2 samarbete, ansvars- och arbetsfördelning

7. samarbete

7.1 samarbetet mellan utbildningsanordnarna och överföring av information för att säkerställa smidiga övergångar för de studerande från handledande utbildning till examensinriktad utbildning

7.2 samarbetet mellan hemmet och läroanstalten i fråga om läropliktiga

7.3 samarbetet med arbetslivet samt internationellt samarbete och samarbete med andra aktörer.

I utbildning som handleder för examensutbildning ska man därtill iaktta följande för utbildningsanordnaren lagstadgade planer (1215/2020, 26 §)

- en studerandevårdsplan som ska innehålla en plan för hur de studerande ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier,
- en plan för användningen av disciplinära åtgärder,
- en jämställdhetsplan,
- en plan för likabehandling.

3. Respons på utvecklingen av kunnandet och bedömning av kunnandet

3.1. Respons på utvecklingen av kunnandet

Den studerande har rätt att få respons på hur hens kunnande har utvecklats under utbildningen.

Genom respons ska den studerande handledas och uppmuntras att uppnå målen enligt den personliga utvecklingsplanen. Med hjälp av responsen utvecklas också den studerandes förutsättningar för självvärdering. (1215/2020, 15 §)

Den studerande ska handledas att utvärdera sig själv realistiskt och att utveckla sina studiefärdigheter. Responsen som ges av en lärare och av övrig handlednings- och undervisningspersonal ska vara uppmuntrande och realistisk och den ska stödja den studerandes styrkor och utveckling.

Respons ges av lärarna som ansvarar för undervisningen samt av andra företrädare för utbildningsanordnaren som deltar i undervisningen, handledningen och stödet för den studerande.

3.2. Bedömning av den studerandes kunnande

Bedömningen av utbildningsdelarna ger information om den studerandes kunnande och stöder den studerande i att uppnå målen enligt grunderna för utbildningen. Med bedömningen av kunnandet avses att man ska bedöma om den studerande har uppnått målen för utbildningsdelarna som fastställts i grunderna för utbildningen. Läraren som ansvarar för undervisningen i utbildningsdelen genomför och beslutar om bedömningen. (1215/2020, 15 §)

Utbildningsdelarna bedöms med skalan godkänd/underkänd. En utbildningsdel anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts för utbildningsdelen och i den personliga studieplanen. Utbildningsanordnaren kan i den egna planen definiera mål som är noggrannare än de allmänna målen som fastställts i grunderna för utbildningen. (1215/2020, 15 §)

Bedömningen av utbildningsdelarna ska grunda sig på mångsidiga bedömningsmetoder. De studerande ska kunna visa sitt kunnande på mångsidiga, för dem lämpliga sätt. Den studerandes eventuella inlärningssvårigheter och hens kunskaper i undervisningsspråket ska tas i beaktande när sätten att visa prov på kunnandet planeras. Till exempel i situationer där det är utmanande att producera text, ska den studerande ges möjlighet att visa sitt kunnande på andra sätt. I bedömningen kan man också använda sig av andra, ändamålsenliga specialarrangemang.

Vitsord från den grundläggande utbildningen som höjs under den handledande utbildningen samt studier inom gymnasieutbildning och yrkesutbildning ska bedömas i enlighet med lagstiftningen och läroplansgrunderna eller examensgrunderna som gäller för respektive utbildningsform och betyget över prestationen utfärdas av den utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna utbildningen i fråga.

3.3. Betyg och intyg

Följande betyg och intyg utfärdas i utbildning som handleder för examensutbildning:

- Betyg över avlagda utbildningsdelar
- Intyg över avlagda studier

Betyg över avlagda utbildningsdelar

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över avlagda utbildningsdelar när den studerande slutför utbildningen som handleder för examensutbildning. Med slutförande av utbildningen avses en situation då den studerande med godkänt resultat har avlagt de utbildningsdelar som ställts upp som mål i den personliga studieplanen. Om den studerande avgår eller avbryter utbildningen ska den studerande få ett betyg över de utbildningsdelar som är avlagda innan hen avgått eller avbrutit utbildningen.

Utbildningsanordnaren ska utfärda ett betyg över avlagda utbildningsdelar även på den studerandes begäran. (1215/2020, 16 §)

I betyget över avlagda utbildningsdelar antecknas följande uppgifter:

- den studerandes namn, studerandenummer och personbeteckning
- utbildningens namn
- den avlagda utbildningens omfattning i veckor
- utbildningsdelar som den studerande avlagt indelade enligt grunderna för utbildningen, omfattning i veckor och vitsord (godkänd/underkänd)
- datum och underskrift
- kontaktuppgifterna till utbildningsanordnaren som utfärdar betyget och till läroanstalten
- datumet och diarienumret på det av undervisnings- och kulturministeriet beviljade tillståndet att ordna examina och utbildning
- den lagstiftning som utbildningen grundar sig på
- en anteckning om att utbildningen har genomförts i enlighet med grunderna för utbildningen som fastställts av Utbildningsstyrelsen (datum och diarienummer på föreskriften till grunderna)
- en anteckning om att utbildningen som handleder för examensutbildning motsvarar nivå tre enligt statsrådets förordning om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser (120/2017)
- bedömningsskalan
- övriga nödvändiga tilläggsuppgifter.

Som bilaga till betyget kan den studerande ges ett utdrag över studieprestationer där innehållet i utbildningen som den studerande avlagt beskrivs närmare.

Den studerande får därtill ett separat betyg eller prestationsutdrag över studier som den studerande under utbildningens gång har avlagt inom grundläggande utbildning, gymnasieutbildning eller yrkesutbildning. Det här betyget eller prestationsutdraget utfärdas av den utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna utbildningen i fråga. I fråga om dessa betyg eller prestationsutdrag ska man iakta de författningar som gäller för utbildningsformen i fråga.

Intyg över avlagda studier

Utbildningsanordnaren ska på begäran av den studerande utfärda ett intyg över avlagda studier, om en studerande avgår eller avbryter sina studier. Ett intyg över avlagda studier utfärdas över de studier, där avläggandet av en utbildningsdel har avbrutits enligt den personliga studieplanen.

I intyget över avlagda studier antecknas följande uppgifter:

- den studerandes namn, studerandenummer och personbeteckning
- utbildningens namn
- utbildningens omfattning i veckor
- datum och underskrift
- kontaktuppgifterna till utbildningsanordnaren som utfärdar betyget och till läroanstalten
- datumet och diarienumret på det av undervisnings- och kulturministeriet beviljade tillståndet att ordna examina och utbildning
- den lagstiftning som utbildningen grundar sig på
- en anteckning om att utbildningen har genomförts i enlighet med grunderna för utbildningen som fastställts av Utbildningsstyrelsen (datum och diarienummer på föreskriften till grunderna)

- en anteckning om att utbildningen som handleder för examensutbildning motsvarar nivå tre enligt statsrådets förordning om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser (120/2017)
- bedömningsskalan eller bedömningsskalorna
- övriga nödvändiga tilläggsuppgifter.

Som bilaga till intyget kan den studerande ges ett utdrag över studieprestationer där innehållet i studierna som den studerande avlagt beskrivs närmare.

4. Övriga bestämmelser som berör de studerande och ordnandet av utbildningen

4.1. Den studerandes skyldigheter

En studerande inom utbildning som handleder för examensutbildning är skyldig att i enlighet med den personliga studieplanen delta i undervisningen om det inte finns en grundad anledning för frånvaro. Utbildningsanordnaren beslutar om förfaranden som gäller en studerandes frånvaro. Den studerande ska utföra sina uppgifter samvetsgrant och uppträda korrekt. (1215/2020, 20 §)

Bestämmelser om den studerandes skyldighet att ersätta orsakad skada finns i skadeståndslagen (412/1974). Utbildningsanordnaren ska underrätta vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för en minderårig studerande om skada som den studerande orsakat.

Utbildningsanordnaren beslutar till exempel om hur frånvaro ska meddelas och om godkännande av frånvaro. I den handledande utbildningen ska man iaktta läroanstaltens anvisningar som gäller frånvaro samt uppföljandet av och ingripandet i frånvaro. I frågor som berör disciplinära åtgärder ska man följa läroanstaltens plan för disciplinära åtgärder.

En studerande inom utbildning som handleder för examensutbildning anses ha avgått, om det är uppenbart att hen inte har för avsikt att delta i undervisning i enlighet med den personliga studieplanen och hen inte har uppgett någon grundad anledning till sin frånvaro (1215/2020, 18 §). En läropliktig anses ha avgått senast en månad efter att hen senast har deltagit i undervisning. I 13 § i läropliktslagen föreskrivs om förfaranden som gäller när en läropliktig anses ha avgått.

4.2. Tillämpning av lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen och lagen om yrkesutbildning

Vid ordnandet av handledande utbildning tillämpas vad som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen eller lagen om yrkesutbildning för den berörda anordnarens del när det gäller (1215/2020, 26 §):

- undervisningens offentlighet,
- försök,
- utvecklings-, handlednings- och stöduppgifter för specialundervisning eller särskilt stöd,
- elev- och studerandevård,
- personal,
- samarbete med de studerandes vårdnadshavare,
- elev- och studerandekår,
- utvärdering av utbildningen, samt
- sekretess och behandling av personuppgifter, om inte något annat föreskrivs i lag.

Dessutom tillämpas vad som föreskrivs om disciplin och därtill hörande förfaranden i lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen och lagen om yrkesutbildning. I utbildning som handleder för examensutbildning tillämpas ändå inte kvarsittning, som föreskrivs i 36 § i lagen om grundläggande utbildning.

Om en studerande avlägger en del av en yrkesinriktad examen, tillämpas vad som i 40 § i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om hinder för antagning av studerande samt vad som i 9 kap. i samma lag föreskrivs om indragning av studierätten och narkotikatest (lagstiftning gällande olämplighet vid studier).

5. Utbildningsdelarnas mål och centrala innehåll

Målen för utbildningsdelarna har till sin omfattning definierats utgående från den största omfattningen i veckor som respektive del kan ha. Utbildningsanordnaren kan göra upp mindre helheter av utbildningsdelarna, utgående från den studerandes färdigheter och mål. Dessa helheter ska beskrivas i utbildningsanordnarens plan för genomförandet av utbildningen.

I den studerandes personliga studieplan ska man anteckna vilka utbildningsdelar den studerande deltar i samt deras omfattning och mål. För den studerande ska väljas sådana utbildningsdelar som är lämpliga med beaktande av hans färdigheter och mål. Studieplanen ska uppdateras under utbildningens gång.

5.1. Mångsidig kompetens

Utbildningen som handleder för examensutbildning stöder helhetsmässigt den studerandes färdigheter och kunnande. Med mångsidig kompetens avses den helhet som olika färdigheter, kunskaper, värderingar och attityder samt den studerandes funktionsförmåga bildar och som kopplas till innehållen i de olika delarna av utbildningen. Målen för den mångsidiga kompetensen genomsyrar hela den handledande utbildningen oberoende av vilka utbildningsdelar den studerande väljer. Den mångsidiga kompetensen ska bedömas som en del av bedömningen av utbildningsdelarna som ingår i den handledande utbildningen. Den mångsidiga kompetensen ingår i målen för varje utbildningsdel.

Fokus för den mångsidiga kompetensen i utbildningen som handleder för examensutbildning ligger på de färdigheter som den studerande behöver för att övergå till studier på andra stadiet. Den studerande ska ha tillräckliga grundläggande färdigheter, tillräckliga kunskaper i undervisningsspråket och digitala färdigheter samt mångsidiga studiefärdigheter. Den studerande ska även ha tillräckligt kunnande om välbefinnande för att hen ska orka studera och lära sig. Den mångsidiga kompetensen anknyter också till den studerandes förståelse av kulturell mångfald och hållbar utveckling samt samarbete.

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva hur delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen ska genomföras i de olika utbildningsdelarna. Beskrivningarna ska grunda sig på beskrivningarna av delområdena inom mångsidig kompetens som anges i grunderna för utbildning som handleder för examensutbildning.

Den mångsidiga kompetensen inom utbildning som handleder för examensutbildning består av följande delområden:

Mångsidig kompetens

5.1.1. Förmåga att lära sig lära

Den studerande kan söka och strukturera samt bedöma och tillämpa information och kan målinriktat planera sina studier. Hen kan ta ansvar för sina studier och kan planera dem målinriktat. Den studerande känner till och kan använda ändamålsenliga och mångsidiga metoder och strategier för att lära sig och förstår kamratgruppens och den närmaste omgivningens betydelse som stöd för lärandet och studierna. Den studerande utvecklar målinriktat sina kunskaper i undervisningsspråket så att hen kan använda språket i tal och skrift i olika lärmiljöer.

5.1.2. Multilitteracitet

Den studerande utvecklar sin förmåga att tolka och producera information och övar på att hantera olika typer av texter. Den studerande kan granska och kritiskt tolka olika typer av texter. Med begreppet text avses här både talade och skrivna texter som innehåller olika språkvarianter från vardagsspråk till studiespråk och det begreppsliga språket inom olika ämnesområden. Den studerande utvecklar förutom sina läs- och skrivfärdigheter även sin förmåga att läsa bilder, sin medieläskunnighet och sin numeriska läskunnighet i enlighet med sin studieplan.

5.1.3. Digital kompetens

Den studerande kan använda digitala tjänster som en del av lärandet och då hen löser problem. Den studerande kan agera på ett ansvarsfullt sätt i sociala medier och använder digitala tjänster då hen sköter ärenden hos myndigheter och andra serviceproducenter som förutsätter att man sköter sina ärenden elektroniskt.

5.1.4. Kommunikativ kompetens

Den studerande strävar efter att agera på ett för situationen lämpligt sätt i olika kommunikationssituationer och uttrycker olika synpunkter konstruktivt. Hen lär sig att lyssna till och respektera andras åsikter och att lyfta fram sina egna perspektiv som individ och som medlem i en grupp samt utvecklar sin förmåga till empati. Den studerande kan i kommunikationen använda olika språk på ett korrekt och ändamålsenligt sätt. Den studerande kan kommunicera korrekt även på olika plattformar i sociala medier.

5.1.5. Kompetens som berör välbefinnande

Den studerande förstår betydelsen av hälsa och hälsosamma levnadsvanor. Hen värnar om sin fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga och sitt välbefinnande. Den studerande kan tillämpa förfaringsätt som stödjer hens välbefinnande och hen känner till gemenskaper som stöder dessa. Den studerande kan planera sin egen tidsanvändning så att det blir en ändamålsenlig variation mellan studier och fritid. Den studerande kan söka information, hjälp och stöd för att upprätthålla sitt välbefinnande och kan vid behov söka sig till hälsovårdstjänster och tjänster som stöder välbefinnandet.

5.1.6. Miljökompetens

Den studerande förstår vilken betydelse hållbar utveckling har för samhället och jordklotet och kan agera enligt principen om hållbar utveckling. Den studerande känner igen de centrala miljöförändringarna och vilken betydelse den mänskliga aktiviteten har för dem. Hen känner till målen för hållbar utveckling och förstår hur olika fenomen påverkar varandra, även ur ett kulturellt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Den studerande kan fungera på ett sätt som stöder en hållbar livsstil och tar ansvar för miljön i samarbete med andra.

5.1.7. Samhällskompetens

Den studerande förstår verksamhetsprinciperna och strukturerna för ett samhälle som bygger på demokrati, rättvisa samt jämlikhet och likabehandling. Hen kan påverka frågor som berör den egna gruppen och läroanstalten och förstår hur man kan ta ställning till samhällsrelaterade frågor. Den studerande tillägnar sig färdigheter för ett aktivt medborgarskap och engagemang. Den studerande förstår arbetets betydelse för individens liv och för samhället.

5.1.8. Kulturell kompetens

Den studerande fördjupar sina kunskaper om och sin förståelse av sin egen identitet och studerandegemenskapens och samhällets mångfald, där olika identiteter, språk, religioner och åskådningar lever sida vid sida och i samverkan med varandra. Den studerande får erfarenheter av internationalisering i sin egen vardag och i sin studiemiljö samt till exempel genom olika besök, kulturella evenemang, samarbete i nätverk eller genom annat samarbete. För den studerande kan utarbetas en språkprofil som för sin del stöder den studerandes förståelse av sin språkliga identitet och hens utveckling i att lära sig språk och använda språk.

5.2. Studiefärdigheter och karriärplaneringsfärdigheter, 2 - 10 v.

Utbildningstyp

Utbildning som handleder för examensutbildning

I utbildningen som handleder för examensutbildning ska den studerande utveckla sina studiefärdigheter och sina karriärplaneringsfärdigheter, såsom förmågan att arbeta och studera självständigt, förmågan att planera sina egna studier och sin tidsanvändning samt förmågan att göra val som berör studierna. Den studerande ska stödjas att komma till insikt om vilken betydelse utbildning och arbete har för hans eget liv. Utvecklingen av studiefärdigheterna och karriärplaneringsfärdigheterna är starkt kopplade till den studerandes kunskaper i undervisningsspråket och särskilt till förmågan att hantera och producera text som berör karriärplanering.

Mål för undervisningen

Den studerande

- ställer upp och utvärderar mål och önskemål som berör hans eget liv
- kan beskriva sig själv som studerande och hur hen lär sig
- bekantar sig med olika sätt att lära sig och förvärva kunskaper
- använder lämpliga studiemetoder
- kan målinriktat planera sina egna studier
- kan söka information om fortsatta studier och alternativ för arbetslivet som intresserar hen
- bekantar sig med sina olika karriärmöjligheter även ur ett framtidsperspektiv
- bedömer hur lämplig hen är för olika branscher
- kan göra upp en realistisk plan för fortsatta studier och söker sig till utbildning i enlighet med den
- förbereder sig för studier inom gymnasieutbildning eller yrkesutbildning
- förstår och kan använda ett språk som är karakteristiskt för studie- och karriärplanering.

Mångsidig kompetens

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen. De ska basera sig på beskrivningarna av mångsidig kompetens som ingår i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Centralt innehåll

- Studiefärdigheter
- Den studerande bekantar sig med fortsatta studier och det finländska utbildningssystemet
- Den studerande bekantar sig med hur man genomför gymnasieutbildning och/eller yrkesutbildning och med rutinerna inom utbildningarna
- Den studerande bekantar sig med utbildningar inom olika branscher samt deltar i utbildningsbesök och utbildningsprövning

Bedömning

Utbildningsdelen anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts för hen i den personliga studieplanen. Kunnandet bedöms med skalan godkänd/underkänd.

5.3. Stärkande av grundläggande färdigheter, 0 - 30 V.

Utbildningstyp

Grundläggande utbildning

Målet för utbildningsdelen är att stärka den studerandes kunnande som anknyter till läskunnighet, numeriska färdigheter och digitala färdigheter. Utbildningsdelen ger också möjlighet att höja vitsord från den grundläggande utbildningens lärokurs i en särskild examen. Centralt i studierna är att stärka textkompetensen inom olika ämnesområden samt studiefärdigheterna.

Mål för undervisningen

Den studerande

- uppnår sådana grundläggande färdigheter (läskunnighet, numeriska färdigheter och digitala färdigheter) som hen behöver för studier på andra stadiet
- uppnår sådana kunskaper i undervisningsspråket som gör det möjligt att delta i utbildning på andra stadiet
- utvecklar sina kunskaper i språket som är specifikt inom olika kunskapsområden och tillämpar studiemetoder som lämpar sig för ämnet som hen studerar
- höjer vitsord från den grundläggande utbildningen i en särskild examen, om det behövs för att kunna söka till studier på andra stadiet.

Mångsidig kompetens

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen. De ska basera sig på beskrivningarna av mångsidig kompetens som ingår i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Centralt innehåll

Den studerande stärker sina färdigheter att söka till utbildning på andra stadiet och att avlägga utbildningen i enlighet med sina mål. I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen eller i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna beskrivs för respektive läroämne de innehåll och mål som den studerande behöver för att kunna avlägga studier på andra stadiet.

Undervisningen ska utgå från målen och innehållen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen eller i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna.

Den studerandes kunskaper i undervisningsspråket, textkompetens i ämnesområdet som undervisas, inlärningsfärdigheter samt digitala färdigheter ska stödjas i all undervisning. När en studerande höjer slutvitsord från den grundläggande utbildningen i en särskild examen ska undervisningens innehåll och mål samt bedömningen genomföras i enlighet med grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och lagstiftningen för den grundläggande utbildningen.

Bedömning

Utbildningsdelen anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts i den personliga studieplanen. Kunnandet bedöms med skalan godkänd/underkänd.

Om en studerande höjer vitsord från den grundläggande utbildningen ska de bedömas i enlighet med lagstiftningen för den grundläggande utbildningen och de bedömningskriterier för slutbedömningen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (i en särskild examen som avses i 38 § i lagen om grundläggande utbildning 628/1998). Den utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning ansvarar för bedömningen. Beslut om bedömningen fattas i enlighet med lagstiftningen som berör den grundläggande utbildningen av lärarna inom den grundläggande utbildningen.

5.4. Studier inom yrkesutbildning och studier som förbereder för dem, 0 - 30 v.

Utbildningstyp

Yrkesutbildning

Utbildningsdelen ska innehålla examensdelar från yrkesinriktade grundexamina och mindre helheter av examensdelar eller delområden av gemensamma examensdelar, utgående från den studerandes färdigheter. Det är viktigt att den studerande får tillräckligt med stöd för studierna, både i den handledande utbildningen och då hen avlägger yrkesinriktade studier under den handledande utbildningens gång.

Den studerande ska stärka sina kunskaper i undervisningsspråket, sina studiefärdigheter samt sin förmåga att använda informations- och kommunikationsteknik som en del av studierna. Den studerande övar på multilitteracitet som behövs inom yrkesutbildningen genom att läsa och tolka samt producera olika typer av texter. Målet är att den studerande uppnår tillräckliga kunskaper och färdigheter för yrkesinriktade studier. Målet är i synnerhet att den studerande stärker de språkfärdigheter som behövs inom yrkesutbildningen.

Den studerande bekantar sig med yrkesutbildningen och de krav som ställs. Den studerande kan utifrån sina egna mål, färdigheter och intressen avlägga examensdelar och mindre helheter eller delområden av gemensamma examensdelar. Under den handledande utbildningen kan den studerande använda mer tid för att avlägga de här studierna än vad som är möjligt i den egentliga yrkesutbildningen.

Mål för undervisningen

Den studerande

- uppnår tillräckliga kunskaper i undervisningsspråket inom de yrkesinriktade studierna samt tillräcklig textkompetens inom olika ämnesområden (ordförråd och förmåga att förstå, tolka och producera text)
- kan använda studiemetoder som lämpar sig för utbildning inom en viss bransch och informations- och kommunikationsteknik som stöd i studierna
- bekantar sig med yrkesutbildningen, verksamheten och bedömningsmetoderna
- kan bedöma hur lämplig yrkesutbildningen är som utbildningsform för hen själv
- avlägger sådana studier inom yrkesutbildningen (yrkesinriktade examensdelar eller gemensamma examensdelar) som är lämpliga för hen själv.

Mångsidig kompetens

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen. De ska basera sig på beskrivningarna av mångsidig kompetens som ingår i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Centralt innehåll

Den studerande bekantar sig med yrkesutbildningen och de krav som ställs. Den studerande väljer utifrån sina egna mål, färdigheter och intressen yrkesinriktade studier som hen avlägger som en del av den handledande utbildningen. Den studerande stärker parallellt med de yrkesinriktade studierna sina kunskaper i undervisningsspråket, sina studiefärdigheter samt sin förmåga att använda informations- och kommunikationsteknik som en del av studierna. För att stärka kunskaperna i undervisningsspråket övar den studerande på multilitteracitet som behövs inom yrkesutbildningen genom att läsa och tolka samt producera olika typer av texter.

I examensgrunderna fastställs kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet inom de olika examensdelarna. Den studerande kan utifrån sina färdigheter och intressen välja att avlägga yrkesinriktade examensdelar eller mindre helheter av examensdelar samt gemensamma examensdelar eller delområden av dem.

Bedömning

Utbildningsdelen anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts i den personliga studieplanen. Kunnandet bedöms med skalan godkänd/underkänd.

Om den studerande avlägger yrkesinriktade examensdelar ska de bedömas i enlighet med yrkesutbildningens lagstiftning och examensgrunder. Den utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna yrkesutbildning ansvarar för bedömningen. Beslut om bedömningen fattas i enlighet med lagstiftningen som berör yrkesutbildningen av lärarna inom yrkesutbildningen.

5.5. Studier inom gymnasieutbildning och studier som förbereder för dem, 0 - 30 v.

Utbildningstyp

Gymnasieutbildning

Utbildningsdelen ska innehålla utbildning som förbereder för gymnasieutbildning samt gymnasiestudier enligt den studerandes färdigheter. När en studerande avlägger gymnasiestudier ska hen som en del av den handledande utbildningen få stöd i att utveckla sina studiefärdigheter och sin studieförmåga.

Den studerande ska stärka sina kunskaper i undervisningsspråket, sina studiefärdigheter samt sin förmåga att använda informations- och kommunikationsteknik som en del av studierna. Den studerande övar på multilitteracitet som behövs i gymnasiet genom att läsa och tolka samt producera olika typer av texter. Målet är att den studerande uppnår tillräckliga kunskaper och färdigheter för gymnasiestudier. Målet är i synnerhet att hen stärker sina kunskaper i språket inom de olika ämnesområdena samt sin textkompetens inom olika läroämnen.

Den studerande bekantar sig med gymnasieutbildningen och de krav som ställs. Den studerande kan utifrån sina egna mål, färdigheter och intressen välja ett eller flera studieavsnitt i gymnasiet som hen avlägger som en del av den handledande utbildningen. Under den handledande utbildningen kan den studerande använda mer tid för att avlägga studieavsnitten än vad som är möjligt i den egentliga gymnasieutbildningen.

Mål för undervisningen

Den studerande

- uppnår tillräckliga kunskaper i gymnasiets undervisningsspråk och tillräcklig textkompetens inom olika ämnesområden (ordförråd, förmåga att förstå, tolka och producera text)
- kan använda studiemetoder som är lämpliga för läroämnet hen studerar och kan använda informations- och kommunikationsteknik som stöd i studierna
- bekantar sig med gymnasieutbildningen, verksamheten och bedömningsmetoderna
- kan bedöma hur lämpliga gymnasiestudier är för hen själv
- avlägger gymnasiestudier som motsvarar hens egna intressen och mål.

Mångsidig kompetens

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen. De ska basera sig på beskrivningarna av mångsidig kompetens som ingår i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Centralt innehåll

Man ska beakta vilka färdigheter som krävs i gymnasiet genom att fokusera på färdigheter i multilitteracitet och därtill hörande textkompetens inom olika läroämnen. Den studerandes kunskaper i undervisningsspråket ska säkerställas inom alla delområden. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid detta då den studerande studerar enligt lärokursen svenska/finska som andraspråk.

I grunderna för gymnasiets läroplan definieras innehållen i och målen för respektive läroämne. Den studerande kan utifrån sina egna färdigheter och intressen avlägga både obligatoriska och valfria studier och studieavsnitt i gymnasiet.

Bedömning

Utbildningsdelen anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts i den personliga studieplanen. Kunnandet bedöms med skalan godkänd/underkänd.

Om den studerande avlägger studier inom gymnasieutbildning ska de bedömas i enlighet med lagstiftningen för gymnasieutbildning och grunderna för gymnasiets läroplan. Den utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna gymnasieutbildning ansvarar för bedömningen. Beslut om bedömningen fattas i enlighet med lagstiftningen som berör gymnasieutbildningen av lärarna inom gymnasieutbildningen.

5.6. Vardagskompetens och delaktighet i samhället, 0 - 20 v.

Utbildningstyp

Utbildning som handleder för examensutbildning

I utbildningsdelen ska tyngdpunkten ligga på att stärka den studerandes färdigheter i vardagen och förmåga att vara delaktig i samhället. Att stärka förmågan att fungera i vardagen och främja delaktigheten i samhället ses som åtgärder som främjar den studerandes hälsa och välbefinnande samt delaktighet. Målet är också att stärka den textkompetens som behövs för vardagsfärdigheter och för att delta i samhället.

Mål för undervisningen

Den studerande

- utvärderar och stärker sin funktionsförmåga och sitt välbefinnande
- känner till vad det psykiska välbefinnandet bygger på och på vilka sätt man kan stärka det
- utvecklar sin hushållskunskap
- stärker den textkompetens som förutsätts i vardagen och för att vara delaktig i samhället och övar sig på att använda språket som behövs i dessa situationer
- lär känna vilka tjänster som erbjuds i samhället och kan söka de tjänster som hen behöver
- känner till sätt och metoder med vilka man kan påverka i samhället
- inhämtar kunskaper och färdigheter som stöd för sina ekonomiska beslut
- planerar och gör val samt fattar beslut i vardagen och reflekterar över möjligheterna och förutsättningarna för självständigt boende
- känner till hur man agerar på ett tryggt, ansvarsfullt och hållbart sätt i studie- och boendemiljön
- bekantar sig med olika fritidsaktiviteter med hjälp av motion, konst, kultur eller andra evenemang.

Mångsidig kompetens

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen. De ska basera sig på den mångsidiga kompetens som definieras i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Centralt innehåll

Den studerande känner igen faktorer som hör samman med det egna välbefinnandet och kan främja sitt eget välbefinnande i vardagen. De ska basera sig på beskrivningarna av mångsidig kompetens som ingår i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Bedömning

Utbildningsdelen anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts i den personliga studieplanen. Kunnandet bedöms med skalan godkänd/underkänd.

5.7. Arbetslivsfärdigheter och lärande i arbetslivet, 0 - 20 v.

Utbildningstyp

Utbildning som handleder för examensutbildning

Tyngdpunkten för utbildningsdelen ska ligga på färdigheter som är centrala i arbetslivet och på att stödja lärande på arbetsplatsen. Målet är att stärka den studerandes förmåga till självstyrning samt hans färdigheter i kommunikation, interaktion och samarbete. Den studerande bekantar sig med lärande i arbetslivet.

Mål för undervisningen

Den studerande

- känner till processen att söka arbete

- bekantar sig med arbetsplatser som lärmiljöer
- känner till de centrala principerna som berör arbetsliv och företagsamhet
- kan fungera som en medlem i arbetsgemenskapen på arbetsplatsen
- kan planera och hantera sin tidsanvändning
- känner till sina egna rättigheter och skyldigheter på arbetsplatsen
- känner till sina möjligheter att utveckla sin internationella kompetens och deltar i mån av möjlighet i internationell verksamhet
- bekantar sig med de vanligaste datorprogrammen som används på en arbetsplats och med språket som behövs för att kommunicera på arbetsplatsen
- är medveten om framtidens utmaningar och förändringar i arbetslivet

Mångsidig kompetens

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen. De ska basera sig på beskrivningarna av mångsidig kompetens som ingår i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Centralt innehåll

- Hur man söker arbete; att hitta en lämplig arbetsplats, göra en arbetsansökan, hur man fungerar under en arbetsintervju
- Spelregler i arbetslivet
- Kompetenskort (till exempel hygienpass, arbets säkerhetskort)
- Grunderna för företagsamhet
- Den studerande bekantar sig med arbetslivet / lärande som sker i arbetslivet

Bedömning

Utbildningsdelen anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts i den personliga studieplanen. Kunnandet bedöms med skalan godkänd/underkänd.

5.8. Valbara utbildningsdelar, 0 - 10 v.

Utbildningstyp

Utbildning som handleder för examensutbildning

Den studerande kan i enlighet med sin personliga studieplan och utifrån sina egna individuella behov, intressen och färdigheter avlägga valbara utbildningsdelar ur utbildningsanordnarens lokala utbud och/eller det övriga regionala eller nationella utbudet. De valbara utbildningsdelarna kan bestå av en eller flera delar. För studerande vars modersmål är något annat språk än studiespråket kan man ordna undervisning i det egna modersmålet. De valbara studierna kan också innehålla till exempel frivilligarbete inom organisationer och därtill hörande kurser.

Mål för undervisningen

Den studerande

Mångsidig kompetens

Utbildningsanordnaren ska i sin plan för genomförandet av utbildningen beskriva delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen. De ska basera sig på den mångsidiga kompetens som definieras i grunderna för utbildningen som handleder för examensutbildning.

Bedömning

Utbildningsdelen anses vara godkänd då den studerande har uppnått målen som fastställts i den personliga studieplanen. Kunnandet bedöms med skalan godkänd/underkänd.